

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

31. oktober 2008

Forslag til Europa-parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 77/91/EØF, 78/855/EØF og 82/891/EØF samt direktiv 2005/56/EF for så vidt angår rapporterings- og dokumentationskrav i forbindelse med fusioner og spaltninger

Resumé

Kommissionen foreslår en ændring af direktiv 77/91/EØF, 78/855/EØF, 82/891/EØF samt direktiv 2005/56/EF. Ændringerne vedrører rapporterings- og dokumentationskrav i forbindelse med fusioner eller spaltninger af aktieselskaber. Ændringerne skal bidrage til at forenkle procedurerne for selskaberne i forbindelse med fusioner og spaltninger. Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har den 24. september 2008 fremsat forslag til ændring af fire selskabsdirektiver. Det foreslås således at ændre 2. selskabsdirektiv om kapital i aktieselskaber, 3. selskabsdirektiv om fusioner, 6. selskabsdirektiv om spaltninger samt 10. selskabsdirektiv om grænseoverskridende fusion.

Retsgrundlaget for forslaget er TEF artikel 44, stk. 2, litra g, som også udgør retsgrundlaget for de direktiver, der foreslås ændret. Ændringsdirektivet skal vedtages med kvalificeret flertal efter den fælles beslutningsprocedure, jf. TEF artikel 251 i.

De foreslåede ændringer er tredje pakke af såkaldte "fast track"-forslag til reduktion af administrative byrder inden for selskabsret, regnskabsaflægelse og revision med sigte på at forenkle erhvervsbetingelserne for europæiske selskaber. Pakken indeholder forslag til målrettede og begrænsede ændringer, som skal resultere i hurtigt realiserede forenklinger og dermed reducere de administrative byrder.

Kommissionen angiver, at formålet med initiativet er at bidrage til at forbedre EU-virksomheders konkurrenceevne ved at reducere deres administrative byrder, som er pålagt i henhold til EU's selskabsretsdirektiver, hvor det kan lade sig gøre uden større negative konsekvenser for andre interesserede parter.

Henholdsvis 3. og 6. selskabsdirektiv indeholder på nuværende tidspunkt en række detaljerede rapporteringskrav, som de selskaber, der deltager i en fusion eller spaltning, skal opfylde, og som påfører dem store omkostninger. Desuden er den måde, hvorpå aktionærene i henhold til direktiverne skal underrettes om det nærmere indhold af fusions- eller spaltningensplanen og de tilhørende dokumenter, blevet fastlagt for 30 år siden, og tager således ikke hensyn til de nuværende teknologiske muligheder. Det medfører unødvendige omkostninger og et for stort brug af papir, som kan undgås. Derudover har ændringer i andre direktiver i de seneste år, herunder især i 2. direktiv for så vidt angår kreditorbeskyttelse, resulteret i visse uoverensstemmelser mellem de forskellige direktiver, som ønskes rettet med det foreslåede forslag.

Selskaberne skal i dag udarbejde og offentliggøre en fusions- eller spaltningensplan samt en række dokumenter i forbindelse med fusion eller spaltning. Direktivændringen vil medføre, at offentliggørelse af disse oplysninger fremover i et vist omfang skal kunne ske på selskabernes egen hjemmeside, og der skal være større mulighed for, at aktionærene kan fravælge udarbejdelse af dokumenter, som de vurderer unødvendige for deres bedømmelse af fusionens eller spaltningens gennemførelse. Det skal desuden gøres endnu lettere at gennemføre forenklede (lodrette) fusioner eller spaltninger, hvor det fortsættende eller modtagende selskab ejer hele aktiekapitalen i det ophørende eller afgivende selskab.

Der foreslås desuden ændringer for så vidt angår udarbejdelse af vurderingsberetning ved stiftelse af nye selskaber, ved fusion eller spaltning samt ved kapitalforhøjelse i eksisterende selskaber ved fusion eller spaltning.

For grænseoverskridende fusioner foreslås ændringer for så vidt angår mulighederne for offentliggørelse på selskabets egen hjemmeside, så disse regler følger de regler, som fremover vil gælde for nationale fusioner og spaltninger.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets udtalelse om forslaget foreligger endnu ikke.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen udtaler at:

”Det er nødvendigt med en indsats på EU-plan for at løse de omhandlede problemer, eftersom de rapporterings- og dokumentationskrav, der er omhandlet i forslaget, udspringer af EU-retten. På nogle af de områder, der er omfattet af forslaget, har medlemsstaterne allerede mulighed for at reducere de krav, der tynger selskaberne. Som det fremgår af den konsekvensanalyse, der ledsager dette forslag, og af en rapport om en omfattende måling af administrative omkostninger, som er udført for Kommissionen, benytter et stort antal

medlemsstater sig imidlertid endnu ikke af disse muligheder til trods for deres store potentiale for omkostningsbesparelser. For at sikre, at alle selskaber kan få fordel af disse lemper, er det nødvendigt med en indsats på EU-plan.

De foreslåede ændringer er begrænset til, hvad der er nødvendigt for at fjerne overflødige administrative byrder på de pågældende områder, og står i rimeligt forhold til dette formål.”

På det foreliggende grundlag er det regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om en ophævelse af krav, der følger af de gældende EU-direktiver.

4. Gældende dansk ret

Forslag om ændring af 2. selskabsdirektiv om kapital i aktieselskaber:

Forslaget medfører ændringer i dansk ret.

Der skal i dag udarbejdes en vurderingsberetning ved stiftelse af nye aktieselskaber eller ved forhøjelse af kapitalen i eksisterende selskaber, hvis indbetalingen sker i andre værdier end kontanter (apportindskud), jf. aktieselskabsloven § 6 a. Vurderingsberetningen skal udarbejdes af en eller flere uvildige, sagkyndige vurderingsmænd, jf. aktieselskabsloven § 6 b. Denne vurderingsberetning skal som udgangspunkt også udarbejdes ved indskud i andre værdier end kontant ved fusion, jf. aktieselskabsloven § 134 b, stk. 3. Den skal dog ikke udarbejdes, når der er tale om indskud i forbindelse med gennemførelse af en fusion mellem aktieselskaber, jf. aktieselskabsloven § 134 b, stk. 5. Denne mulighed følger af 3. direktiv om fusioner. Muligheden gælder ikke for indskud i forbindelse med spaltning, da 6. direktiv ikke indeholder en sådan mulighed for at undlade vurderingsberetningen for indskud ved spaltning.

Forslaget vil gøre det muligt at undlade vurderingsberetning for indskud i andre værdier end kontanter ved stiftelse af nye selskaber og forhøjelse af kapitalen i eksisterende selskaber både ved fusion og spaltning.

Forslag om ændring af 3. og 6. selskabsdirektiv om fusioner og spaltninger:

Forslaget medfører ændringer i dansk ret.

Gennemgangen af bestemmelserne om fusioner og spaltninger er samlet, da de i det store hele er enslydende. Medmindre andet er angivet, vil der i det følgende blive refereret til bestemmelserne om både fusioner og spaltninger. Bestemmelserne om fusion følger af aktieselskabslovens (ASL) § 134 til § 134 j, og bestemmelserne om spaltning følger af lovens § 136 til § 136 j. Når der refereres til bestemmelserne om fusion, vil der medmindre andet er angivet også være reference til den tilsvarende bestemmelse for spaltning.

Offentliggørelse:

Offentliggørelse af fusions- og spaltningssplaner samt evt. medfølgende dokumenter skal i dag ske gennem Erhvervs- og Selskabsstyrelsens registreringssystem, jf. ASL § 134 d. Der skal forløbe mindst 4 uger fra styrelsens offentliggørelse af fusions- eller spaltningssplan samt erklæring om kreditorernes stilling, før selskabet kan beslutte at gennemføre en fusion eller spaltning, jf. ASL § 134 e, stk. 5.

Forslaget indebærer, at offentliggørelse af fusions- og spaltningssplaner vil kunne ske på selskabernes egen hjemmeside eller en anden hjemmeside. Benytter selskaberne denne mulighed, skal der offentliggøres en referencerence i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens registreringssystem til den pågældende hjemmeside samt datoen for offentliggørelse.

Ledelsesredegørelse:

Der skal i henhold til ASL § 134 b, stk. 1, i dag udarbejdes en skriftlig redegørelse, i hvilken fusionsplanen forklares og begrundes. Denne redegørelse skal underskrives af den samlede bestyrelse og indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen senest samtidig med anmeldelsen af gennemførelse af fusionen, jf. ASL § 134 i, stk. 1.

Forslaget indebærer, at aktionærerne i enighed vil kunne fravælge udarbejdelse af redegørelsen af de involverede selskabers ledelser.

Underretning af generalforsamling:

Bestyrelserne i selskaber involveret i en fusion eller spaltning skal underrette selskabernes generalforsamlinger om begivenheder af væsentlig betydning. Forpligtelsen indebærer, at der skal underrettes om væsentlige ændringer i aktiver og forpligtelser, der er indtruffet i tiden mellem planens underskrivelse og den pågældende generalforsamling, jf. ASL § 134 e, stk. 4.

Forslaget indebærer, at aktionærerne i enighed vil kunne fravælge denne underretning af selskabets generalforsamling.

Mellembalance:

Hvis fusions- eller spaltningssplanen er underskrevet mere end seks måneder efter udløbet af det regnskabsår, som selskabernes seneste årsrapport vedrører, skal der for det pågældende selskab udarbejdes en mellembalance. Mellembalancen skal udarbejdes i henhold til årsregnskabsloven og skal være revideret, hvis selskabet er omfattet af revisionspligt, jf. ASL § 134 b, stk. 2.

Forslaget indebærer, at mellembalancen ikke skal udarbejdes, hvis selskabet offentliggør halvårsrapport i overensstemmelse med artikel 5 i direktiv 2004/109/EF (gennemsigtighedsdirektivet), eller hvis mellembalancen fravælges af samtlige aktionærer i enighed.

Fremlæggelse og fremsendelse af dokumenter:

Det er et krav i henhold til ASL § 134 e, stk. 6, at en række dokumenter fremlægges til eftersyn for aktionærene på selskabets kontor senest fire uger før den generalforsamling, hvor fusionen eller spaltningen skal beslutes. Hvis en aktionær ønsker det, skal selskabet desuden vederlagsfrit sende de nævnte dokumenter til aktionæren. Både fremlæggelsen og fremsendelsen kan fravælges af samtlige aktionærer i enighed. Dokumenterne skal dog udarbejdes og fremlægges på den generalforsamling, hvor fusionen eller spaltningen beslutes.

Forslaget indebærer, at kravet om fremlæggelse af dokumenter på selskabets kontor i forbindelse med fusion eller spaltning fremover kan opfyldes ved at gøre dokumenterne tilgængelige på selskabets hjemmeside.

Endvidere vil kravet om fremsendelse af dokumenter til aktionærene i forbindelse med fusion eller spaltning fremover kunne opfyldes ved at gøre det muligt for aktionærene at gemme en elektronisk kopi af dokumenterne fra selskabets hjemmeside.

Kreditorernes sikkerhed:

Kreditorerne i de enkelte selskaber i en fusion eller spaltning har krav på passende sikkerhed for deres fordringer i det pågældende selskab. Er der således udarbejdet en erklæring fra revisor, som erklærer at kreditorerne ikke er tilstrækkeligt sikrede, har kreditorerne krav på indfrielse af forfaldne fordringer, eller betryggende sikkerhed for uforfaldne fordringer, jf. ASL § 134 g, stk. 2. Spørgsmål om hvorvidt der skal stilles sikkerhed, eller om hvorvidt en sikkerhedsstillelse er tilstrækkelig, kan indbringes for skifteretten på selskabets hjemsted, jf. ASL § 134 g, stk. 4.

Bestemmelserne om kreditorernes sikkerhed for fordringer tilpasses i overensstemmelse med formuleringen i direktiv 77/91/EØF (2. selskabsdirektiv). Denne tilpasning medfører ingen ændringer i dansk ret, da aktieselskabsloven allerede opfylder kravene.

Vurderingsberetning:

Der skal i dag som udgangspunkt udarbejdes en vurderingsberetning fra en sagkyndig vurderingsmand ved kapitalforhøjelse i eksisterende selskaber, eller hvis der opstår et nyt selskab som led i en fusion eller spaltning, og indskuddet sker i andre værdier end kontanter, jf. ASL § 134 b, stk. 3. Dette gælder ikke, hvis indskuddet sker som led i en fusion mellem aktieselskaber, jf. ASL § 134 b, stk. 5.

Bestemmelsen gælder heller ikke, hvis der er tale om et nyt anpartsselskab eller forhøjelse af kapitalen i et eksisterende anpartsselskab som følge af spaltning, jf. henholdsvis ASL § 136 b, stk. 5 og anpartsselskabslovens § 65, stk. 2, idet 6. selskabsdirektiv ikke gælder for anpartsselskaber.

Der skal således i dag altid udarbejdes en vurderingsberetning ved spaltning, hvis der er tale om et nyt aktieselskab eller ved forhøjelse af kapitalen i et eksisterende aktieselskab.

Forslaget indebærer, at der ikke vil være krav om vurderingsberetning ved oprettelse af nye selskaber ved fusion og spaltning samt ved kapitalforhøjelser i eksisterende selskaber som følge af fusion og spaltning. Dog skal der i disse tilfælde i stedet udarbejdes en vurderingsmandsudtalelse om fusions- eller spaltningensplanen, der indeholder en vurdering af vederlaget.

Forenklete (lodrette) fusioner og spaltninger:

Der er i dansk ret mulighed for at foretage lodrette fusioner og spaltninger, hvis det fortsættende eller modtagende selskab ejer hele aktiekapitalen i det ophørende eller afgivende selskab. En lodret fusion eller spaltning betyder bl.a., at der er en række dokumenter, som ikke skal udarbejdes, jf. ASL § 134 j. Desuden er beslutningsproceduren for forenklete fusioner og spaltninger anderledes. Det er således som udgangspunkt selskabets generalforsamling, som træffer endelig beslutning om fusion eller spaltning. Ved en lodret fusion eller spaltning kan den endelige beslutning dog træffes af bestyrelsen i de enkelte selskaber, medmindre der skal foretages ændringer af selskabets vedtægter udover optagelse af navn eller binavn fra det ophørende eller afgivende selskab.

Det fremgår af 3. og 6. selskabsdirektiv, at medlemsstaterne i dag kan vælge at indføre forskellige muligheder for forenklete fusioner og spaltninger. Det skal dog ikke fremover blot være en mulighed, men et krav, at sådanne forenklete fusioner og spaltninger skal kunne foretages inden for EU. Danmark har allerede indført langt hovedparten af de i direktiverne givne muligheder, og en anvendelse af de resterende muligheder skønnes at ville medføre marginale ændringer i dansk ret.

Forslag om ændring af 10. selskabsdirektiv om grænseoverskridende fusion:

Forslaget medfører ændringer i dansk ret.

Det følger af § 137, stk. 2 i aktieselskabsloven, at der skal ske offentliggørelse af fusionsplaner samt eventuelle medfølgende dokumenter for en grænseoverskridende fusion på samme måde som for nationale fusioner og spaltninger.

Som konsekvens af muligheden for offentliggørelse af nationale fusions- og spaltningensplaner på selskabets hjemmeside ændres direktivet om grænseoverskridende fusion således, at mulighederne for offentliggørelse i forbindelse med en grænseoverskridende fusion tilpasses i forhold til de muligheder, som fremover vil gælde for fusion eller spaltning i henhold til 3. og 6. selskabsdirektiv.

5. Høring

Direktivforslaget er sendt i høring hos "EU-Specialudvalget for etablering og tjenesteydelser" med frist for besvarelse den 10. november 2008. Høringssvarene eftersendes hurtigst muligt efter denne dato.

6. Andre landes holdninger

Der er ikke på nuværende tidspunkt kendskab til andre landes officielle holdninger til forslaget.

7. Foreløbig dansk holdning

Danmark støtter aktivt arbejdet med bedre regulering i EU. Arbejdet i EU ligger i naturlig forlængelse af indsatsen for regelforenkling og administrative lettelser i Danmark.

Det vurderes fra dansk side, at den fremgangsmåde, Kommissionen har valgt i forhold til fravalg af selskabsretlige dokumenter, er hensigtsmæssig. Det er således fornuftigt at åbne op for, at aktionærerne i enighed kan fravælge dokumenter beregnet til dem, hvis de vurderer, at de ikke har behov for dem. Dette arbejde blev påbegyndt med den 2. pakke af "fast-track"-forslag om mulighed for fravalg af vurderingsmandsudtalelsen.

Danmark vil derfor arbejde for at reducere de administrative byrder for virksomhederne, jf. målsætningen i "Handlingsprogrammet for reduktion af administrative byrder i Den Europæiske Union" og dermed Lissabon-Strategien for fremme af vækst og arbejde.

De foreslåede forenklinger skal være med til at mindske de administrative byrder, som påhviler selskaberne som led i offentliggørelse og dokumentation i forbindelse med fusion og spaltning, og er således i overensstemmelse med de danske initiativer for bedre regulering.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget forventes at medføre ændringer af lov om aktieselskaber.

Forslaget skønnes at ville have begrænsede statsfinansielle konsekvenser for Danmark, da der skal ske tilpasning af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens registreringssystem med henblik på at håndtere offentliggørelse af referencer til selskabernes hjemmesider.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at medføre positive samfundsøkonomiske konsekvenser, da de foreslåede ændringer vil medføre lettelse af de administrative byrder for selskaberne uden tab af informationsværdi for brugerne af de omhandlede oplysninger og dokumenter.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget forventes at medføre administrative lettelser til gavn for selskaberne, da der fremover vil være forenklede procedurer for fusioner og splittings inden for EU.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.